

Bhngil

Mniq alang ida nkiya Sediq, niqan bhngil mi umiya dha kluwan mntna qtaaan spriq. Umiya u spriq qtaan mi mhuru kdiyax alang, rakaw bukuy wasaw na u msama, so bay kuruc ka ssiyaw wasaw na mi ini biyaw mhibaw mi pluqah hiyi sediq. Ini pntna so duma anay sspriq umiya ka bhngil, mphpah pskarac tubukuy srnabaw mi tubrah rbawan. Quyux bngruh u sun haya Sediq ka bhngil, mhuru qmuru embhuway uyah sun dha kuwi bhngil, binaw mbhuway bukuy na ka umiya u diyax mphpah misan, niqan nemu mnhuway ka hiya. Prading mphpah ciida u mcaas ka rakaw na, mhada ciida da u mqmawas hari ka rakaw na, kiya saan tliying boyak, qbhni, quyu mi kkuwi ka qqmuru na.

Ou bay kluwan ddiyun mniq alang Sediq ka bhngil, uxay wana mhnuksasul mi qmuru na mtduwa ngalan dha damac, mtduwa uqun dapa mi miric dnii mneudus, phiyu beywi, kadu rodux, libu babuy ni smalu qnmux dnii ka Sediq cbiyaw, mangal ini kntna dnumiya bhngil ka dhiya. Niqan na uri u seysay dha u pspuwan smalu sksik, rmabang cndilan na u ngalan dha pndkraya elu mi waya plha.

Niqan kingal waya plhan/psapuh ka Sediq Toda, iyux ini puda pangal pnwalang ka Sediq, pnngalan kari, hmtur sediq muda mhmuc mangal mudu, kiya pnguwan na bhngil mi cqiyan na siyaw qnpahan, uxay uri u lbuwan na qbulic ka hiyi pnwalang, nasi muda smliq pnguwan bhngil ka dhiya, pchuun utux ka dhiya.

Pnskraya mdakar muda pangal pnwalang ka pnguwan bhngil, nasi mangal ka Sediq daw pchuun utux da, slaqi ciida ka Pihu Walis, qmita pnwalang tama na tubukuy ou balay hiyi na, ini kla sa wada na pnguun bhngil mi lbuwan qbulic ka mudu na, kika mdakar sa iya khmti muda mangal ka pnwalang na. Mlahul namu laqi muda nami mppluk mowi lmamu mangal, so kusun daw mkrak, mluqah mi msburaw ka quwaq nami da, qmita quwaq nami ka tama mu tubukuy, kiya rmngaw sa“Ya namu mnusa lmamu mudu mu hu?”Asi nami ciyuk rmngaw sa “Iq,” kiya brihan nami na pchuun ka yami, kika mangal qbulic psaan na quwaq nami, mhdu daw yupan na ka qbulic da, wada na lihan ka pncuuh da. So kusun daw kiya wada malu ka quwaq nami da.

五節芒

五節芒叫 bngrux，在春末初夏時開花，賽德克族梅雨叫五節芒雨，白蟻會寄生在它的莖上叫五結芒蟲。五節芒的用途廣泛，嫩芽和莖部嫩心可入菜、蓋屋頂。

都達人施巫咒的儀式叫 Waya plhan，為了不讓路人任意拿農作物，通常會在農作物旁打五節芒結，把石灰包綁在農作物上，若被破壞將會詛咒。孩提時代，我們不知道橘子有施巫咒，就去摘來吃，隔天嘴巴發癢潰爛，發現我們是偷摘橘子吃，就舉行收巫咒儀式，拿石灰往我們的嘴巴吹，隔天嘴巴就乾了。